

Saps què fa Càritas de Torroella?

Santiago Sató*

L'objectiu d'aquestes línies no és altre que fer a tots els lectors i a mi mateix aquesta pregunta, perquè, com a resposta i resultat, coneguem millor què és CÀRITAS, què ha representat i què fa avui a la nostra vila de Torroella de Montgrí.

Totes les entitats benèfiques veuen com moltes famílies han de recórrer-hi avui, a conseqüència de la crisi econòmica, severa, i de la qual no es veu una sortida propera. Intenten pagar els rebuts del lloguer, de l'aigua i d'electricitat i, com que el dia 10 del mes han acabat els diners, recorren a Càritas, per aconseguir aliments.

Però la capacitat econòmica de Càritas té un límit, el que li permeten les aportacions dineràries dels socis i col·laboradors i les subvencions atorgades anualment pel nostre Ajuntament. Els aliments que pot aconseguir, ja sigui del Banc d'Aliments com altres més esporàdics, són sempre insuficients en quantitat i limitats en el tipus per cobrir les necessitats reals d'una família. Càritas les ha de completar setmanalment amb les compres que efectua a un supermercat de la mateixa vila. Lamentablement, Càritas ha de recordar, massa freqüentment, que la seva acció de solidaritat social no pot

*Expresident de Càritas

ser més que subsidiària, de voluntariat, de treball, de càritas-amor, però mai substitutòria de la del Govern (tot i que la realitat és una altra, la derivació sistemàtica per part dels serveis socials i les subvencions atorgades que no cobreixen la despesa real sostinguda).

Avui, la gran majoria de tots nosaltres som un xic més pobres que mai! De pobre, avui, no n'és el captaire, el que pidola. Sí que ho és una família formada per dos adults i dos infants que té una ingressos anuals de 18.371€. Segons l'IDESCAT, es pot considerar que està al llindar del risc de la pobresa. I també parelles joves amb fills, famílies monoparentals, majors de 65 anys, vídues soles, autònoms, petits empresaris, assalariats amb contractes temporals, aturats que cobren un subsidi insuficient... han anat engrandint la pobresa estructural del nostre país.

La gent no vol ajudes, vol treballar! No tenir feina és el primer dels problemes. Aquest n'arrossega d'altres, dificultats econòmiques, problemes personals i familiars, malaltia física i també mental, depressions, alcoholisme, robatoris... No tothom se'n recupera, i poden sorgir fàcilment extremismes i xenofòbia... Desgraciadament sembla que els polítics no es posen d'acord, no obliden les seves raons partidistes, sempre en un temps i una actitud preelectoral, no unifiquen esforços en la resolució del veritable problema, més enllà del resultat, sempre erroni, de les enquestes.

L'any 2010 ha estat declarat any europeu de lluita contra la pobresa i l'exclusió social.

Càritas fa una crida a la cooperació, a l'aportació personal, al voluntariat. No tots podem ser generosos amb diners, no tots podem ser-ne socis amb una quota mensual o anual, però sí que ho podem ser amb el nostre temps. En podem dedicar un xic als més necessitats, als altres, unes hores al dia, a la setmana, al mes?

Per a Càritas de Torroella ha estat una de les seves preocupacions en els darrers anys, la immigració. Recordem que un 30% de la població del municipi

de Torroella de Montgrí és estrangera. Acol·lir i atendre les seves necessitats, la seva educació i integració, tant dels infants nouvinguts per reagrupament familiar, legals o il·legals, que originen un degoteig d'incorporacions durant tot el curs, com dels nascuts ja a Torroella, així com dels ja grans, que demanen assistir a classes per a adults als Serveis d'Acollida i/o d'Orientació Laboral.

Lamentablement, la gent de Càritas opina que la tasca realitzada no ha estat del tot suficient, com desitjaven i es necessita. Avui són immigrants, però demà seran també els nostres convilatans. Hem d'evitar el fracàs escolar. La limitació de voluntaris de Càritas per atendre més infants, per un costat, i la quantia dels pressupostos municipals destinats a les classes d'adults, per l'altre, no han permès atendre tots els que així ho demanaven.

Càritas advoca per desenvolupar una correcta acció social i posar en relleu, publicitar, la seva identitat, basant-la en una gestió estructurada i eficaç, en favor i especialment per als més febles o pobres, en el sentit més actual d'aquesta paraula (noves pobreses).

Aquesta acció la materialitza en serveis que s'inicien amb acollida i acompanyament, adaptant-los a les necessitats reals, que han d'incloure tant les dels més joves (reforç escolar) com les de la gent gran (aliments, roba, ensenyança, formació, ajudes econòmiques...), atès que es tracta d'un àmbit competencial propi de les institucions públiques, que moltes vegades no reconeixen els "sense papers" o no empadronats.

"Construïm un espai comú. Un futur per a tothom!", adreçat a conscienciar-nos respecte de la immigració com un procés a llarg termini, que ens ha de permetre anar posant les bases d'un nou model de societat en el qual les persones d'altres països que arriben al nostre hi participin activament amb la resta de ciutadans. I dirigit al cor de cadascun de nosaltres, autòcton o immigrant, a allò més íntim que regeix la nostra vida, per estimular i alimentar la nostra capacitat d'obertura a l'altre.

L'objectiu està al nostre abast; poder canviar o, almenys millorar, les actituds del nostre cor; fer-lo més humà i acollidor, més obert i compromès.

Els objectius de Càritas

Treballar per l'ajuda al desenvolupament integral de la dignitat humana de totes les persones que es troben en situació de precarietat.

La nova realitat de la immigració va aconsellar a Càritas dedicar bona part de la seva acció a aquesta problemàtica, tant la dels immigrants com la dels

seus fills, que necessiten una atenció especial, tant en el reforç escolar com en l'orientació laboral i la integració social, i fer un pas més en expressar que una societat nova ha de sostenir-se en l'acolliment. L'actitud d'acolliment és la pedra angular que permet que la integració social esdevingui realitat. Un procés de trobada, recíproca, entre les persones immigrants i la societat d'acollida, que suposa per a ells i per als seus fills arrelar en un territori, trobar el seu espai i contribuir a la vida comunitària. Per a la societat, -obrir-se a l'establiment de nous veïnatges, atorgar-los reconeixement i igualtat d'oportunitats, garantir-los l'accés als recursos socials i rebre les seves aportacions com un enriquiment de la vida comunitària.

Igualment Càritas intenta donar respostes immediates davant de situacions provocades per catàstrofes naturals, com ha actuat després del tsunami o en l'ajuda a les víctimes dels huracans en la zona del Carib.

La societat ha de ser un bé comú que hem de construir entre tots. Càritas no oblida mai que la seva acció es basa fonamentalment en el voluntariat, amb l'ajut indispensable del consiliari, dels tècnics, dels socis i, especialment, en la caritat de tots. I creu necessari, a més, que es doni a conèixer i divulgui la tasca que s'hi porta a terme, a tots els vilatans, joves i grans, a l'escola i des de tots els mitjans.

Càritas a Torroella, a la diòcesi, a l'estat i al món

Càritas Interparroquial de Torroella de Montgrí treballa avui a Torroella, a l'Estartit i a Ullà, en els sectors socials més desfavorits, buscant el desenvolupament i promoció de la persona i la justícia social.

A les comarques de Girona ho fa amb 64 Càritas parroquials, 4 Càritas interparroquials, 2 Càritas arxiprestals i Càritas Diocesana, que agrupen més de mil voluntaris i cinquanta tècnics.

La xarxa estatal està formada per cinc mil Càritas parroquials, seixanta-vuit Càritas diocesanes, les Càritas regionals o autonòmiques, amb el compromís voluntari de més de seixanta-dues mil persones.

Finalment, la xarxa internacional està integrada per 162 Càritas nacionals. I, com a exemple de la seva acció a nivell mundial, Càritas a Haití va posar en marxa i està executant un programa de resposta immediata després del terratrèmol ocorregut el 12 de gener. Es va portar a terme una primera fase en què una de les prioritats fou la d'augmentar les operacions de distribució de l'ajuda i garantir la seguretat. Càritas va mobilitzat a Haití a 32 xarxes

parroquials, encarregades d'assegurar que l'assistència i ajuda d'altres països arribés a les persones més necessitades. I l'ONU va assignar a Càritas la gestió del camp de Pétionville Country Club, en el qual varen acollir fins a 50.000 persones durant les nits.

Quins serveis presta Càritas de Torroella?

Avui Càritas interparroquial de Torroella de Montgrí, té en marxa els serveis que es detallen seguidament.

Acollida

Escoltar és la seva tasca i, en el que és possible, fer-ne un seguiment individualitzat. El Servei d'Acollida de Càritas és el més representatiu i un dels més antics. És fonamental l'actitud amb què s'adreça a tota persona que acudeix a Càritas, independentment de la situació legal o econòmica. El seu equip té un primer contacte amb aquelles persones que busquen ajuda de tot tipus i les adreça als Serveis Socials de l'Ajuntament i/o a altres serveis de la mateixa Càritas, per tal d'ajudar-los a afrontar la situació en què es troben.

Servei d'acollida
(foto Càritas)

Aliments

La seva màxima preocupació no és la de donar aliments de primera necessitat a aquelles persones en greus dificultats econòmiques, sinó la d'aprovisionar-se en temps i quantitat, emmagatzemar, condicionar i preparar recaptes i peticions d'aliments a l'església, al Banc dels Aliments, adquirir aliments al supermercat. I encara més, aconseguir dels serveis econòmics de la mateixa Càritas de Torroella autorització per a majors imports cada mes, per a fer front a les necessitats creixents, que es

necessiten per fer, finalment, el repartiment dels aliments, família a família, en funció de les seves característiques alimentàries, nombre i composició, i necessitats.

Rober

El servei que presta el rober té un doble o triple vessant i objectiu. El primer, cobrir les necessitats bàsiques, pel que fa a la roba de treball i de vestir, de persones amb dificultats econòmiques i el d'obtenir un ingrés econòmic. Com? Aconseguir roba, triar-la, rebutjar la que no estigui en perfectes condicions, rentar, planxar; és a dir, condicionar, exposar i vendre, a preus en veritat molt econòmics, aquelles peces de roba que Càritas ha aconseguit dels seus benefactors.

El rober, a l'Esplai (foto Càritas)

L'espai és acollidor i la gent al seu càrrec, voluntària i amb afany de servir. Val la pena visitar-lo i triar i adquirir qualsevol dels articles exposats, amb una aportació econòmica molt petita, però que, en el seu conjunt, és en veritat un ingrés que Càritas necessita i agraeix. I com deia la cançó: el client queda content.

Intervenció educativa

L'educació dels infants és el seu objectiu. I evitar o minimitzar el fracàs escolar. Un equip, format per professionals i voluntaris, es posa en contacte cada curs amb la direcció dels centres escolars que proposen els alumnes més necessitats d'una major atenció. I en funció del nombre de voluntaris dels que es disposa -no és convenient sobrepassar de dos o tres alumnes per cada ensenyant- es determina amb el centre els que rebran l'ajut en la seva formació. Es contacta per escrit i també personalment amb els seus familiars més propers i així, durant el curs i quan surten de l'escola, reben el reforç escolar que necessiten.

Com ja es deia anteriorment, Càritas creu que aquest és un dels millors serveis que poden fer per a Torroella i el seu futur. I necessita la vostra col·laboració.

Reforç escolar
(foto Càritas)

Orientació Laboral

No cal assenyalar que la laboral, amb la crisi que patim amb un 20% d'atur, és la problemàtica a la qual Càritas destina una part molt important d'esforços i pressupost, a càrrec d'un professional i voluntaris, que dedica la seva activitat a l'assessorament a la confecció de currículums i en la tasca d'una veritable oficina de col·locació.

Taller d'electricitat

En aquest aspecte, però amb un caràcter mes pràctic, ha posat en marxa un "taller" d'electricitat, a càrrec d'un professional del ram, per donar formació a tota persona que ho necessiti per tenir uns coneixements bàsics, en la recerca de feina en aquest ram.

Servei d'orientació
laboral (foto Càritas)

Atenció a l'immigrant

Càritas ofereix als immigrants que desconeixen el funcionament burocràtic i administratiu aquella informació, orientació, assessorament legal i suport jurídic necessari per resoldre qüestions relacionades amb temes d'estrangeria.

Comptabilitat i tresoreria

Tot l'aspecte econòmic de Càritas està regulat estretament per les disposicions oficials establertes. Anualment, Càritas Diocesana de Girona, com les de la resta, ha de presentar, i presenta, tota la comptabilitat i comprovants de les operacions econòmiques de les Càritas parroquials que, com la de Torroella, hi estan integrades. Està sotmesa a una auditoria de comptes realitzada per auditors externs, que garanteixen amb els seus informes la correcta gestió i comptabilització dels moviments econòmics portats a terme. Càritas de Torroella pot així vantar-se d'una correcta gestió dels diners que la caritat de tots els torroellencs li fan entrega per a un millor servei als més necessitats, objectiu del treball de tots els que hi participen.

Coneixes la història de Càritas?

Càritas té els seus orígens en els anys de misèria i destrucció de la postguerra mundial, la segona, quan l'any 1942 es va constituir el Secretariado Nacional de la Caridad, amb l'intent d'unificar les diferents accions benèfiques de l'Església.

Caritat, sense cap condició prèvia per gaudir-ne, ni de raça, nacionalitat, creences... Hi havia gana i molta misèria, i hem de recordar que molts catalans foren també emigrants, varen patir guerra i derrota, i atur, i varen haver d'emigrar a França, Alemanya, Sud-Amèrica....

Pius XII va voler que s'unifiqués la denominació dels serveis de caritat de l'Església, a tot el món, i el nom escollit fou Càritas, paraula llatina que significa amor. L'any 1953 el Secretariat Nacional de la Caritat va adoptar aquest nom.

L'any 1955 s'iniciaren les activitats a Girona, presidides pel Sr. Antoni Espadalé. La portaren a terme un conjunt de persones que, de forma totalment voluntària –el voluntariat és el fet fonamental i la base més valuosa de Càritas- amb esperit cristià i totalment obert, i decidides a donar resposta a unes necessitats peremptòries bàsiques: menjar, salut, habitatge, vestit...

L'any 1957 Càritas va rebre una fort impuls al distribuir l'ajuda que els catòlics americans, l'Ajuda Social Americana, feien al poble espanyol (llet en pols, formatge, arròs i medicaments), ja que la tasca va exigir una bona organització a tots els nivells, estatal, de diòcesi i dels equips de voluntaris de les parròquies que realitzaven el repartiment material de les ajudes. Alhora suposava una font de finançament (l'Estat pagava 10 cèntims per quilo repartit).

L'any 1960 Càritas Espanyola és erigida canònicament, constituïda com a entitat benèfica i social de l'Església, amb personalitat jurídica, amb total independència d'Acció Catòlica, i autonomia econòmica i finalitat pròpia. Fou reconeguda a efectes civils pel Ministeri de Justícia l'any 1963.

A Girona va constituir-se oficialment l'any 1961. Tingué la seva seu a Casa Carles del Bisbat de Girona.

El Concili Vaticà II (1962-1965) va originar una forta renovació en tota l'Església i, com a conseqüència, un canvi important en els plantejaments de Càritas. S'imposava treballar incidint en les causes de les necessitats. A partir de 1985 es veu la necessitat d'incorporar professionals del camp social a la tasca fonamental dels voluntaris. Cal una preparació tècnica, així com una formació adequada del voluntariat per poder afrontar les noves necessitats.

Algunes dades resum de Càritas de la diòcesi de Girona

Ajudes en aliments

Des del setembre del 2008 fins ara, la pressió ha estat molt gran i les ajudes alimentàries, durant el 2009, van augmentat en més d'un 50% respecte del 2008, tenint en compte que l'any 2008, respecte del 2007, ja s'havia produït un increment del 180%.

Índex d'inserció laboral

L'índex d'inserció laboral, que era d'un 50%, s'ha reduït al 20%. El nombre de persones que han passat per Càritas l'any 2009, buscant feina, supera les 5.000, que correspon a un 50% més que el 2008. Essencialment persones que en l'atur, de l'Estat o estrangeres, amb papers o sense, i amb una formació pràcticament nul·la, tenen més dificultats per superar la situació en què es troben.

Assessorament a famílies

Aquelles que tenen deutes personals i hipotecaris, a les quals no poden fer front, que està donant bons resultats.

Ajudes econòmiques

Per formació, perquè algun dels membres de la família faci un curs que d'altra manera no es podria pagar.

I la història de Càritas de Torroella?

I per acabar, un breu resum de la història de Càritas interparroquial de Torroella de Montgrí.

Les Conferències de Sant Vicenç de Paül, fundades a París l'any 1833, i Càritas, que va prendre aquest nom l'any 1953, van ser els primers grups laics de voluntaris que, tot i el lligam religiós, van oferir serveis socials a les persones amb més dificultats econòmiques i que, majoritàriament, eren nouvingudes. En els llibres d'actes de l'Ajuntament de la dècada del 1858 al 1868, es troben ja referències de les Conferències a la nostra vila. Bàsicament, es limitaven a donar aliments i roba i, més endavant, fins i tot van ajudar econòmicament a pagar temporalment lloguers i l'adquisició d'articles de primera necessitat, com ara la llenya per a les estufes. També ajudaven un grup de persones, a les quals s'anomenava vergonyants (*Que té vergonya, especialment de demanar caritat*), gent autòctona d'edat avançada a la qual costava reconèixer que necessitava ajuda. De mica en mica, Càritas va agafar el relleu a les Conferències de Sant Vicenç de Paül.

Ja poc després de la constitució a Roma de Càritas, Mn. Josep Garrido i Mn. Isidre Garcia iniciaren certes activitats d'ajuda amb l'esperit d'aquesta entitat. L'any 1980, Mn. Josep Quer (Pitu Quer, com se l'anomena carinyosament), amb Mercè Sala, que es cuidava de l'Auxili Social de l'Ajuntament, van constituir el Dijous Sant de l'any 1980, Càritas de Torroella, amb un equip del qual Jaume Casanovas va ser president i Josep Riera, tresorer.

Mn. Quer em va comentar les tasques inicials d'ajuda de Càritas, la "fundació" del Rober, consistent en un armari situat en la que fou capella de l'edifici del antic col·legi de Sant Miquel dels Gabrielistes, i les visites domiciliàries. Les persones ateses eren essencialment nouvinguts, que vivien en els pisos de la Bàscula, al carrer de Figueres, el Ranxo Grande i menys a les cases barates. En època de Mn. Miquel Bosch varen atendre els primers estrangers immigrants, a l'Hotel Favor (Frigo) amb tres habitacions i, pels transeünts, amb la policia municipal, a l'escorxador municipal es va habilitar una habitació amb dos llits i dutxa.

Amb Mn. Lluís Costa, Càritas tingué un gran desenvolupament atès les majors necessitats originades per l'increment de la població i de la immigració, i el consegüent de les tasques d'acollida, d'aliments, el d'orientació laboral i d'intervenció educativa. I es va celebrar el 25è aniversari de Càritas, amb actes i conferències.

Commemoració del
25è aniversari de
Càritas a Torroella.
Conferència d'Arcadi
Oliveras i Mn. Lluís
Costa, i taula rodona
amb Mn. Esteve
Sureda, Mn. Lluís
Costa i Santiago Sató
(fotos Càritas)

L'arribada de Mn. Josep Barcons va coincidir amb dos aspectes crucials de la vida de Càritas. En primer lloc, el trasllat de les seves dependències, des de la rectoria a l'edifici veí, l'antic col·legi de Sant Gabriel i la inauguració del nou Rober, beneït pel Sr. Bisbe de Girona, Carles Soler i, en segon lloc, la eclosió de la crisi econòmica, negada inicialment pel Govern central, i que ha afectat multiplicant les peticions i les necessitats ateses.

Inauguració del rober
(foto Càritas)

Ser voluntari a Càritas

Voldria acabar aquest escrit fent una menció especial i nominal de tots el voluntaris que en el transcurs d'aquests trenta anys de vida de Càritas han permès la seva existència. És una tasca que caldrà fer per destacar la dedicació de tots ells. Però no podia fer citacions parcials d'uns sense mencionar-los tots. Càritas els dóna gràcies, a tots ells, ja que ser-ho és un tarannà de vida, caracteritzat per una solidaritat que impulsa a comprometre's en unes actituds i valors concrets: La gratuïtat dels seus serveis als altres, la defensa del drets humans i la dignitat de totes les persones, l'opció pels més pobres i els exclosos de la societat, la justícia social i la defensa dels drets dels més dèbils i dels infants.

Voldria acabar expressant el meu desig que aquest escrit em permeti rebre el testimoni de tots els voluntaris que en un o altre moment d'aquests trenta anys han col·laborat amb Càritas. Seria en veritat una tasca molt interessant anar recollint noms, fets i anècdotes que em permetés ampliar en un futur treball aquest escrit, per destacar la tasca de tot el voluntariat així com dels professionals, de què s'ha fet i està fent Càritas a Torroella de Montgrí. Gràcies a tots ells.